

DE TRIBUNE

Redactie-adres:
D. J. WIJNKOOP, Pretoriusplein 3.
Amsterdam.

SOC. DEM. ORGAAN

Administratie-adres:
Gysbrecht van Aemstelstraat 32
Amsterdam.

Orgaan van de Soc.-Dem. Partij (S. D. P.).
VERSCHIJNT WOENSDAGS EN ZATERDAGS.

REDACTIE: J. C. CETON, H. GORTER,
W. v. RAVESTEIJN en D. J. WIJNKOOP.

Abonnement bij vooruitbetaling fr. p. p. 60 cent per 3 mnd.
Weekabonnement 5 ct. voor de 2 nrs. - Losse nrs. 3 ct.
ADVERTENTIËN 10 CENT PER REGEL.

Aan de fatsoenlijke arbeiders!

Gij allen, fatsoenlijke arbeiders van Nederland, wij roepen u op.

Gij, die gewend zijt, uw courant iederen dag thuis te lezen, zooals het een fatsoenlijk arbeider betaamt.

Oók gij, die gewend zijt uw eigen arbeidersblad te lezen.

Gij allen, die belang stelt in het maatschappelijk gebeuren.

Gij, die vol ontzetting de dagbladen leest over de gruwelen en het leed, *daarginds* de menschen aangedaan.

Gij, die vooral ook medelijden hebt met die arme Belgen, en terecht.

Gij, die het zoo diep treurig vindt, dat deze menschen hun woonplaatsen moeten verlaten, en zonder dak boven hun hoofd moeten rondzwerven.

Gij allen, gij juicht het toe, dat die daklooze vreemden door de Nederlandsche Regeering worden geholpen, en uw dagbladen brengen de Regeering daarvoor de lof, welke haar toekomt.

Maar gij weet zeker niet, dat in Amsterdam en in Rotterdam en elders in Nederland reeds Nederlandsche arbeiders van hun woningen worden gezet, met goedvinden dierzelfde autoriteiten, die de Belgen te hulp komen.

Welnu, dit schandaal, dat deze arbeiders, immers oók slachtoffers van de oorlog, op straat worden gejaagd, — het is de schuld van al die dagbladen, die dit „vergeten” te melden, en de Regeering daarvoor niet aanklagen.

De redenen, waarom de kranten daárover niet klagen, laten we op het moment maar buiten bespreking.

Maar gij, Nederlandsche arbeiders, gij die nu eenmaal gewend zijt, aanspraak op *fatsoen* te maken.

Gij, die in uw binnenkamers altijd toont, zooveel mede-gevoel te hebben.

Gij moet dan weten, dat dit schandaal, tegen Nederlandsche arbeiders gepleegd, niet zal ophouden, en dat gijzelf er schuldig aan staat, zoolang gij u daartegen niet openlijk verzet.

Bedenk dan toch: Vandaag zij, morgen gij!

Komt dan toch op, op de vergaderingen, waar ook daartegen verzet wordt aangeteekend.

Iedere Donderdagmiddag te Amsterdam (in „De Geelvinck” om 2 uur) en in andere plaatsen op de u bekende plaatsen en uren, houden de Komitees der Samenwerkende Arbeiders-Vereenigingen bijeenkomsten, waar deze dingen, en de middelen ertegen aan te wenden, worden besproken.

Maar de arbeiders-zelf komen er in veel te geringen getale.

Dit alléén reeds is voor de bourgeoisie een rede t. j. juichen, maar gij, arbeiders, gij zijt de dupe van uw eigen onverschilligheid.

Want elke poging om aan dit schandaal een einde te maken zal mislukken, als gij-zelf niet agiteert, als gij thuis blijft.

Komt dan op die vergaderingen, en toont dat gij inderdaad nog fatsoen in uw lichaam hebt, en dat gij u niet als ongedierte uit uw huizen laat verjagen.

Komt, en stelt deze eisch aan de Regeering:

Een moratorium voor huurschuld, dat wil zeggen: het recht voor de in deze tijd gekwelde arbeiders om hun huurschuld niet te betalen.

Uw plicht gebiedt u, Nederlandsche arbeiders, dat gij op de vergaderingen aanwezig zijt.

Elke uitzetting, die op de vergaderingen bekend zal worden gemaakt, is een aanklacht tegen de Nederlandsche bourgeoisie.

Breekt.

Breekt, kameraden, met uw vaderlandsliefde-zonder-meer, want haar naam is broederlandshaat. Een vaderland, dat met mitrailleses verdedigd moet worden, is het verdedigen niet waard.

Breekt, kameraden, met uw reformisme-zonder-meer, want haar naam is veiligheid. Hervormingen, die met zoete woorden veroverd moeten worden, zijn het veroveren niet waard.

Breekt, kameraden, met uw anarchisme-zonder-meer, want haar naam is zelfzucht. Een vrijheid, die zichzelf niet offert, is het leven niet waard.

Breekt, kameraden, met uw marxisme-zonder-meer, want haar naam is dogmatiek. Een weten, dat het vragen verleerd heeft, is het weten niet waard.

Er is oorlog, maar niet tegen Duitschland, en niet tegen Frankrijk.

Er is oorlog tegen het socialisme, en socialisten staan aan de averechtse kant.

Aan de averechtse kant, want zij spreken van „aanval” en van „verdediging”. Aan de averechtse kant, want zij spreken van „nationale onafkankelijkheid” en van „gewapende neutraliteit.” Aan de averechtse kant, want zij spreken van „oorlogsrecht.”

Leuven verwoest! Ik zeg u, Leuven was reeds verwoest, en het ganse werkersland was verwoest door de erger wapens, dan die doden alleen.

Zie toch: de slavenrovers vechten om hun buit. Zie toch: die buit zijt gij, kameraden, gij, en uw broeders van verre.

Onderdrukt niet en overweldigt niet. Weest socialisten.

Laat uw denken niet stilstaan en uw spreken niet vrezén. Weest socialisten.

Wondt niet uw broederschap en verzaakt niet uw eenheid. Weest socialisten.

Breekt, socialisten, verbreekt.
5-9-14. G. Mannoury.

Treubs diligentie!

Wij wezen er indertijd reeds op, dat Treubs voortvarendheid bij de belangen van de groothandel halt hield. Terwijl in Holland schaarschte aan meel te voorzien was, de voortvarende Minister voorraden het land uitgaan.

Thans is deze schaarschte een feit geworden. In Leiden zal te beginnen a.s. Maandag reeds geen wittebrood meer mogen worden verkocht. En de Ned. Ver. v. Werkgevers in het Bakkersbedrijf meldt thans, dat ongeveer nergens-meer tarwebloem te koop is. Wij begrijpen best, dat deze heeren alleen maar alarm slaan, omdat hun zoete winstjes een weinig gevaar loopen, maar dat neemt niet weg, dat het door hun gekonstateerde feit grootendeels juist is. Bovendien dienen er, behalve de maatregelen tegen de uitvoer, maatregelen genomen worden, dat het aanwezige of komende graan in de eerste plaats voor de

noodige levensmiddelen der menschen wordt gebruikt, maar niet aan de branderijen of andere onnoodige winstmakerijen wordt in handen gespeeld. Het volk eet thans al rommel genoeg in zijn brood; dat mag in geen geval nog erger worden. Voorzover de bakkerspatroons nog pogingen mochten aanwenden om met meel of brood woeker te drijven, zouden wij voor slaan dit allernoodzakelijkste bedrijf in handen van Staat en Gemeenten te nemen. Het wordt daartoe thans hoog tijd. Naar het ons voorkomt passen in deze ernstige tijden vooral tegen deze binnenlandsche vijand, de schandelijke woeker op levensmiddelen, de scherpste middelen. Of wil Min. Treub ontkennen, dat men zelfs nog op dit moment met graan en meel op misdadige wijs poogt te spekuleren?
Wp.

De Oorlog.

„Zou het resultaat van den oorlog eenvoudig dit „zijn, dat de overwinnende partij de verliezende „eenige koloniale gebieden afneemt, dan zou de „toestand in 't algemeen blijven als te voren: scherpe „tegenstellingen, zware toerustingén, een nieuwe „wereldoorlog. Om maar niet te spreken van het „nog erger geval van gebiedsafstand in Europa, „waardoor de haat der volken nog meer zou worden „aangewakkerd. De arbeiders evenwel, die de zware „offers van den oorlog te dragen hebben, moeten „wenschen, dat er door den oorlog ook iets blijvend „beters in 't leven wordt geroepen. Wanneer als „vrucht van de bloedige worsteling een nauwe „aaneensluiting van alle erin betrokken beschaafde „naties zou kunnen plaats grijpen, dan zou welis- „waar het ideaal van het proletariaat niet verwezen- „lijkt zijn — een Europeesche Statenbond, die ge- „meenschappelijk Azië en Afrika onder 't juk dwingt, „zou bij ons geen sympathieën kunnen wekken — „maar dan zou toch het waanzinnige wederzijdsche „toerusten en elkaar uitmoorden onmogelijk zijn „geworden. Zijn er voorwaarden voorhanden voor „een dergelijke duurzame verstandhouding? Het „zonderlinge van dezen oorlog ligt hierin, dat tus- „schen de beide staten, die de machtigste legers „van millioenen tegen elkaar laten strijden, tusschen „Duitschland en Frankrijk, eigenlijk nauwelijks „grootte tegenstellingen voorhanden waren.”

Wij ontleenen deze opmerkingen aan een artikel over: „Het doel van den oorlog” in het Bremer sociaal-democratisch 'blad. *) Dit toont dan nog nader aan, hoe ver de samenwerking van het Fransche met het Deutsche kapitaal in vele gevallen reeds was gevorderd, iets, waar ook wij herhaaldelijk op hebben gewezen. Dan wijst het er op, hoe hieruit te verklaren is de neiging, die bij de burgerlijke pers en de Deutsche bourgeoisie bestaat, om Frankrijk, wanneer het eenmaal verslagen is, een gouden brug te bouwen, d.w.z. een streep onder de geschiedenis te zetten en te komen tot een nauwe verstandhouding met Frankrijk, d.w.z. het Fransche kapitaal. Ook hierop hebben wij in onze artikelen

*) *Het Volk* heeft de brutaliteit om in het artikelje van j.l. Zaterdag, waarin het ons voor hyena's uitmaakt, de *Bremer Bürger-Zeitung* te noemen het blad van Dr. A. Pannekoek. Ook vroeger heeft het dit reeds eens gedaan. Natuurlijk weet het blad heel goed, dat P. met het blad niets anders te maken heeft dan iedere medewerker ervan.

al eenige malen geweest. Het doel van het Duitsche imperialisme was inderdaad bij den aanvang van den oorlog ongetwijfeld om, nu het Frankrijk, het Fransche kapitalisme, niet met zachtheid er toe had kunnen brengen, de Duitsche zijde te kiezen en tot die samenwerking over de geheele linie — economisch, finantieel en politiek — te komen, die vooral ook de Duitsche Keizer zoo gaarne had gewild, de geldrepubliek met geweld te dwingen tot vriendschap.

Het Bremer blad voegt dan aan deze beschouwing toe: wij hebben niets tegen deze leuze (vriendschap met Frankrijk) op zichzelf, doch wel in zooverre zij de spits richt tegen Engeland. „Achter de vriendelijkheid tegen Frankrijk verbergt zich de haat tegen Engeland.” De sociaal-democratie moet daartegenover stellen de leus: een eervolle overeenkomst met Frankrijk en met Engeland.

Ook Kautsky heeft zooals de *Bremer Bürgerzeitung* zegt, in een artikel in de *Neue Zeit* beschouwingen ten beste gegeven die hetzelfde schijnen te bedoelen. De *Vorwärts* komt in een artikel van 27 Sept. over „Deutschland en buitenland”, waarin het blad tracht na te gaan, hoe 't komt, dat in het neutrale en het niet-neutrale buitenland, zelfs onder de arbeiders, de vrees voor Duitschland's systeem van militarisme en politieke onderdrukking zoo groot was als nu bij dezen oorlog is gebleken, grooter zelfs dan voor het gevaar van het Russische despotisme, tot deze verzekering:

„De partijgenooten in het buitenland kunnen er van verzekerd zijn, dat de Duitsche arbeiders elke „roefpolitiek ook nu nog evenzeer afkeuren als zij „ze steeds hebben afgekeurd en dat het hun wil is, „het op buit beluste onderdrukken van vreemde „volken zoo nadrukkelijk te bestrijden als de om- „standigheden 't ook maar eenigszins mogelijk „maken.”

Wij weten niet of deze uitlatingen mede oorzaak zijn, dat den *Vorwärts* onmiddellijk daarop de slag trof, door het militaire gezag voor onbepaalde tijd te worden verboden. Het is ook mogelijk, dat plaatselijke wrijving tusschen het blad en de Berlijnsche politie of de militaire machthebbers tot dit verbod heeft geleid. Maar in ieder geval staat dit vast: en uit de uitingen van de *Bremer Bürgerzeitung*, die het sociaal-democratische standpunt zooveel mogelijk heeft vastgehouden, en uit die van den *Vorwärts*, die als verdediger van de meerderheid der Partij, het imperialisme niet had bestreden, spreekt de vrees, dat de Duitsche regeering na een overwinning eischen zou stellen, die den wedstrijd in het toerusten in den imperialistischen wedloop tusschen de groote Staten nieuw voedsel zouden geven.

Ongelukkig bewijst het optreden van het Duitsche militaristisch gezag — dat onbeperkt heerscht — reeds nu, dat het geen enkel verzet, geen enkele kritiek zelfs op hetgeen het gedurende het verdere verloop van den oorlog doen of laten zal, van plan is te dulden. Het is in zekeren zin verheugend, dat ook nu weer, zoo spoedig reeds, het Duitsche militarisme — dat immers zijn bodem vindt in de klasseverhoudingen en de historie, de jonkers, de serviliteit van de Duitsche bourgeoisie enz. — door daden bewijst, hoe het niet van zins is, aan de democratie van het proletariaat eenige concessie te doen. Maar aan den anderen kant is daarentegen ook, zooals nu reeds blijkt, de mogelijkheid voor de Duitsche arbeiders om op de beslissingen tijdens en na den oorlog, de vredesvoorwaarden en wat dies meer zij, invloed uit te oefenen, uitgesloten. Daardoor is natuurlijk meteen weer eens de onzinnigheid van de (reformistische) politiek der meerderheid van de Duitsche partij aangetoond, die de politiek heeft toegepast, welke in volle consequentie door Vollmar eerst, door Schippel e.a. is gepropageerd, van het toestaan der militaire kredieten in ruil voor volksrechten: kanonnen in ruil voor volksrechten!

Maar zooals het in Duitschland reeds nu blijkt, zoo zal het in de andere groote en kleine landen, waar arbeidersvertegenwoordigers zich voor het toestaan van de uitgaven voor den oorlog hebben verklaard, of als patriotten naar de grenzen zijn gesnel, precies eender gaan. Ondanks de meer „democratische” instellingen van Frankrijk en België zal het ook daar blijken, dat het proletariaat, juist wegens de patriottische houding zijner vertegenwoordigers, geen invloed hoegenaamd op het verder verloop van den oorlog of de vredesvoorwaarden zal kunnen uitoefenen. De verwachtingen van revolutionairen en anarchisten als Burtsef, den ontmaskeraar van Azef, een man, wiens partij ook deel uitmaakt van de Internationale, als Kropotkine, den bekenden geleerden en eleren anarchist, omtrent de

„liberale” gevolgen van een Russische overwinning, zijn natuurlijk zoo absurd, dat men slechts uit de enorme macht van de nationale gedachte, die ook bij vroegere Russische revolutionairen als Bakoenine en Herten zoo sterk was, dergelijke verwachtingen (hoop uit verwachting) kan verklaren.

De beschouwing van de *Bremer*, waar wij mee begonnen, is niet foutief wat betreft haar algemeene strekking, maar wél in zooverre ze geen rekening houdt met 't feit, dat invloed van het proletariaat bij de nu bestaande verhoudingen gedurende dezen oorlog in de oorlogvoerende landen althans — Engeland misschien daargelaten — uitgesloten is, *tenzij de oorlog in eenig land tot een beslissende nederlaag leidt*. Natuurlijk kan de *Bremer* dat niet schrijven. Het zou door de censuur geschrapt worden. Zoals wij de vorige week reeds schreven, het zou voor de Europeesche arbeidersklasse en haar revolutioneering 't ergste zijn, indien de oorlog nu werd afgebroken zonder dat een van de tegenstanders een definitieve overwinning had behaald. Aan den anderen kant lijkt ons een afloop van den oorlog, die een aaneensluiting van de groote kapitalismachten van Europa zou brengen, misschien gewenscht, doch zeker hoogst onwaarschijnlijk. Het imperialisme is niet denkbaar, had nooit de macht kunnen ontwikkelen, die het ontwikkeld heeft, zonder dat het bij alle bezittende klassen, bij heel de natie — op een deel der arbeiders na — de nationalistische gedachte, dat de Natie geroepen is tot de wereld-heerschappij omdat zij in beschaving de hoogste is, in 't leven had geroepen. Zoo komt het, dat alle wereldmachten nu zeggen te strijden voor de beschaving. Zij bedoelen hun beschaving. Dat geldt voor de Duitschers zoo goed als voor de Engelschen, voor de Franschen zoo goed als voor de Russen. Deze ideologie is een levensvoorwaarde voor 't imperialisme, maar, eenmaal krachtig geworden, belet zij ook de kultureele en politieke samensmelting, die in de groote wereldrijken, het Britsche Rijk, Rusland, China, uit vele volken één cultuur in een geheel werelddeel maakt. Neen: het imperialisme kan slechts door één macht, door één cultuur vervangen worden, d.i. door een hogere, door een revolutionaire cultuur, die van het zegevierende proletariaat. Maar daartoe moet het imperialisme zelf onmogelijk worden gemaakt, omdat het zijn bestaansvoorwaarden verliest. Imperialisme wil zeggen: uitbreiding over andere volken, minder of anders beschaafden. Indien dat onmogelijk wordt moet het imperialisme sterven, omdat het geen voedsel meer vindt om van te leven, geen bodem om op te aarden. Indien de oorlog Duitschland al zijn koloniën ontnam, het Duitsche volk dwong zich te beperken tot Europa, al zijn productiekrachten aan te wenden voor dat eigen volk, dan zou Duitschland weer binnen enkele jaren worden de revolutionaire factor in Europa, dan zou de sociale revolutie in Duitschland nader zijn dan ooit te voren.

v. R.

De oorlog als leermeester.

In de *Kölnische Zeitung*, een van de groote imperialistische organen, in Duitschland kon men dezer dagen in een artikel over de oorzaken, die Engeland tot den oorlog hadden gedreven, het volgende lezen:

„De tegenwoordige oorlog wordt door oppervlakkige waarnemers als een bewijs aangevoerd, dat ideële bedoelingen de drijfkrachten ervan zijn en dat de verdedigers der materialistische geschiedenisopvatting erdoor in het ongelijk zijn gesteld. De materialistische geschiedenisopvatting echter loochent geenszins, dat de ideeën groote beteekenis hebben, zij weet heel goed, dat er ideële doeleinden bestaan, en evenmin ziet zij over 't hoofd, dat ideeën vaak de dichtstbij zijnde oorzaken van historische veranderingen zijn. Toch moeten de aanhangers van deze leer er ook nu nog aan blijven vasthouden, dat de praktische doorvoering van komende maatschappijvormen niet zal worden mogelijk gemaakt door het toenemend inzicht, dat het maatschappelijk leven ook op rechtvaardigen grondslag kan worden ingericht, maar door den *klassenstrijd als uitvloeisel van economische verschijnselen*.”

Dit wordt dan aan het voorbeeld van Engeland nader aangetoond.

Of de oorlog ook een revolutionair is!

Hij brengt zelfs de ergste tegenstanders van de sociaal-democratie tot erkenning van haar wetenschap, voor zoover het in hun kraam te pas komt.

Natuurlijk komt de schrijver van deze beschouwingen zelfs niet op de gedachte, dat, wat voor Engeland juist is, voor alle andere mogendheden, voor Duitschland, ook geldt.

De Samenwerkende Ar

gingen.

Zondagmorgen 11 uur w...rdia, Wees-
perplein te Amsterdam, ee...houden
van de landelijke bestur...e der
Samenw. Arb. Vereen...vormen...tselijke
Agitatie-Komitees. Daar zullen o.a. w...handeld
de organisatie en de financiën van de la...delijke en
de plaatselijke agitatie. Voorts het optreden van het
komitee tegen de oorlog. Wat het optreden van het
komitee tegen de gevolgen van de oorlog betreft,
zullen de bekende 4 eischen, nl. of ze verscherpt
of uitgebreid zullen worden, en voorts de werke-
loozenbeweging, de agitatie onder de vrouwen, de
beweging der arbeidershuurders, het optreden onder
de militairen, de verdediging tegen de klasse-justitie,
en het verzamelen en publiceren van de noodige
gegevens, onder de oogen worden gezien. De be-
doeling is natuurlijk om op de duur ook landelijk
meer kracht van de beweging te doen uitgaan, en
om de agitatie over zooveel mogelijk plaatsen te
verbreiden.

Indische Socialisten.

De Indische S. D. Ver. bericht ons dat zij Zondag 2 Augustus te Soerabaja haar 2e vergadering hield. Daar werd o.a. besloten zoo mogelijk tezamen met Insulinde een wekelijksche periodiek uit te geven. De *wenschelijkheid* tot aansluiting bij Insulinde werd onderstreept, door te besluiten dat geen lid der I. S. D. V. in lijnrechte strijd met deze wenschelijkheid mocht handelen.

Als punten van actie in Insulinde worden o.a. aangegeven: het organiseren van een behoorlijke vakbeweging (post, spoor, pandhuisdienst, kantoorpersoneel, typo's, enz.); en: verkiezingspropaganda voor de gemeenteraden.

Van de Afdelingen.

Amsterdam. Zaterdag j.l. zette de afd. haar huis-houdelijke verg. voort, waar de samenwerking werd besproken. De discussie werd beëindigd, en o.a. een voorstel omtrent een van onze eischen afwijkende zinsnede in een der manifesten van het Komitee met alg. stemmen aangenomen. Besloten werd om de 14 dagen te vergaderen. De bestuursverkiezing werd uitgesteld tot de volgende verg., die Dinsdag 13 Okt. zal worden gehouden. De plaats waar wordt in *De Tribune* bekend gemaakt.

Breda. Van Dartel, die wegens de verspreiding van het Manifest der Samenw. Arb. Vereenigingen, Oorlog aan den Oorlog, vervolgd werd, is Donderdag door de rechtbank vrijgesproken. De landelijk en plaatselijk Samenw. Arb. Vereenigingen te Amsterdam hadden ervoor gezorgd dat Mr. Bekker te Amsterdam hem verdedigde.

Leiden. De ledenverg. besloot tot een viertal cursus-verg., alsmede, indien de noodige samenwerking gevonden kan worden, tot een vergadering in Gouda. Er werden weder 5 nieuwe leden ingeschreven. Tot gedelegeerde bij „De Zaaler” werd Van Rijn benoemd. Het zangkoor hervat 3 October de repetities.

Rotterdam. Onze openbare vergadering met Pannekoek over de Oorlog was goed bezocht. Ongeveer 500 personen luisterden naar de goede en leerzame rede van onze partijgenoot. Eenig onbeteekend debat van een anarchist en een S. D. A. P.'er over de neutraliteit. De kopstukken uit de Arb. Partij schitterde door afwezigheid.

Utrecht. Verleden week Vrijdag hadden wij een openb. verg. met Pannekoek als spreker over de Oorzaken van den Europeeschen oorlog en 't standpunt der Sociaal-democratie. De vergadering slaagde uitmuntend. We hadden ruim 250 bezoekers en verkochten voor f 1.80 aan brochures en Tribunes. Vier debaters traden in 't krijt, maar waren 't in hoofdzaak met ons eens. Ten slotte collecteerden wij voor de actie der Samenwerkende Arbeidersvereenigingen en ontvingen daarvoor f 2.06. 't Gaat steeds beter in Utrecht.

Viissingen. Gisteravond werd hier ter stede vanwege het Plaats. Arb. Sekretariaat en de S. D. P. een Agitatie-Komitee tegen de Oorlog opgericht, waartoe ook andere arbeidersorganisaties kunnen toetreden. Besloten werd eerstdaags een openbare vergadering te beleggen, en een afgevaardigde te zenden naar de Zondag a.s. te Amsterdam te houden landelijke vergadering van Agitatie-Komitees.

Inbinden „Tribune”.

De Drukkerij „De Strijd”, Gysbr. v. Aemstelstr. 32, Amsterdam, belast zich met het inbinden van de thans geëindigde 7e Jaargang van *De Tribune*.